

**СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЛЕКСЕМИ GLAMOUR
В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
(на матеріалі словникових дефініцій)**

*У статті проводиться семантичний аналіз англійської лексики *glamour* на матеріалі словникових визначень з метою уточнення її етимології, виявлення її основних сем і значень. Описуються слова, що асоціативно співвідносяться з лексемою *glamour*, робиться спроба визначити головні компоненти для виявлених груп.*

Ключові слова: *лексема, дефініційний аналіз, семантичне значення, сема.*

У кінці ХХ століття в сучасному мовознавстві відбулася значна зміна пріоритетів, яка полягає у спрямуванні наукового інтересу до людського чинника в мові. Сьогодні однією з найбільш актуальних проблем в сучасній лінгвістиці є мовна концептуалізація дійсності.

У межах цієї галузі лінгвістики працювали і продовжують працювати такі визначні лінгвісти, як Ю. Д. Апресян, Н. Д. Арутюнова, А. Вежицька, С. Г. Воркачев, Т. А. ван Дейк, В. З. Дем'янков, Р. Джакендофф, В. І. Карасик, О. С. Кубрякова, Дж. Лакофф, Р. Лангакер, Д. С. Лихачов, Ю. С. Степанов, В. М. Телія та ін.). У своїх дослідженнях вчені розглядають мовні способи репрезентації знань, мовні процедури оперування знаннями, ментальні структури та процеси у свідомості, однак, саме концепту приділяється найбільша увага. Одним з засобів вербалізації концепту виступає лексема, причому задля отримання вичерпного уявлення про концепт лексична одиниця має вивчатися з точки зору її етимології, семантики та функціонування в дискурсі.

Актуальність нашого дослідження зумовлена відсутністю лінгвістичних розвідок, присвячених лексемі *glamour*, хоча вона є значущою для деяких соціальних груп сучасного суспільства, про що свідчить, наприклад, віднесення її до широкого спектру предметів і явищ: одягу, аксесуарі, інтер'єру, манери поведінки людини.

Метою дослідження є проведення дефініційного аналізу лексеми *glamour* на базі словникових визначень.

Для досягнення поставленої мети в дослідженні висуваються такі завдання:

- відбір лексикографічного матеріалу;
- розгляд етимології лексеми *glamour*;
- виокремлення найбільш частотних дефініцій;
- виявлення основних, ключових значень та сем.

Об'єктом дослідження в даній статті є англійська лексема *glamour*.

Предметом дослідження є семантика лексеми *glamour*, представлена в сучасних словниках англійської мови.

Наявність різноманіття дефініцій у різних словниках є свідченням того, що зміст лексеми, її понятійна наповненість не може бути строго фіксованою. Основний матеріал, на базі якого аналізується лексема *glamour*, – 29 дефініцій, взятих з 13 тлумачних словників англійської мови: Oxford Dictionary of the English Language (ODEL); Webster's New World College Dictionary (WNWCD); Cambridge Advanced Learner's Dictionary (CALD); The American Heritage Dictionary of the English Languages (AHDEL); Wictionary (WIKI); Random House Kernerman Webster's College Dictionary (RHKWCD); Longman Dictionary of Contemporary English (LDCE) та ін.

Перш ніж приступити до семантичного аналізу лексеми *glamour*, ми звернулися до історико-етимологічного словника [20, 198], щоб визначити її походження та первісне значення:

"Історія слова *glamour* починається в латинській і грецькій мовах: грец. $\gamma\rho\alpha\mu\mu\alpha\kappa\eta$ → *grammatica* (Latin) → *gramaire* (Old French) → *grammaire* (French) → *gramery* (Middle English) → *grammar* (English) → *glamour* (Scottish) → *glamour* (modern English) (див. "Webster's word histories", "Stories behind words", а також словники з списку використаної літератури). Латинське слово *Grammatica*, як і його варіант в старофранцузькій мові (*Gramaire*), спочатку позначало вивчення мови, потім літератури, а згодом воно використовувалося як синонім знання в цілому. З цим значенням слово з старофранцузької перейшло у французьку мову (*Grammaire*) і далі – за часів норманського за-

воювання Англії – в середньоанглійську (Gramery). Зокрема, цим же терміном позначали вивчення магічних мистецтв, володіння алхімією, чаклунством, магією" [5].

Саме в цьому новому значенні і відбувається його перша письмова фіксація:

"When devils, wizards or jugglers deceive the sight, they are said to cast **glamour** o'er the eyes of the spectator" (1725) [7, с. 108].

Отже, етимологія лексеми *glamour* вказує на значення magic, spell, bewitchment, enchantment, яке з'явилося в результаті фонетико-графічної деформації і логічного переосмислення слова grammar, що сталося внаслідок існування асоціації між ерудицією та начитаністю з окультної діяльності. Таким чином, слово *glamour* в англійській мові є дещо розмитим та приреченим на дефініційну невизначеність і відсутність різких концептуальних кордонів. Складність інтерпретації лексеми *glamour* полягає не в "гібридності", тобто її багатозначності, а в розмитості її семантики.

Аналіз дефініцій показує, що в даний час у зміст субстантива *glamour* включено більше конкретних характеристик, що призводить до невиправданого збільшення об'єму словникових тлумачень, наприклад:

- **Glamour** (визначення з Webster's New World College Dictionary)
 - archaic: a magic spell or charm
 - seemingly mysterious and elusive fascination or allure; bewitching charm
 - elegance, luxury, high fashion, etc. or their aura around a person, situation, etc. [19].
- **Glamour** (визначення з Random House Kernerman Webster's College Dictionary)
 - the quality of fascinating, alluring, or attracting, esp. by a combination of charm and good looks.
 - excitement, adventure, and unusual activity: the glamour of being an explorer.
 - magic or enchantment; spell; witchery.
 - suggestive or full of glamour: a glamour job in television [15].

➤ **Glamour** (визначення з Oxford Dictionary of English)

1. (n.) An attractive or exciting quality that makes certain people or things seem appealing.

1.1. Beauty or charm that is sexually attractive

1.2. [as modifier] Denoting or relating to sexually suggestive or mildly pornographic photography or publications

2. [archaic] Enchantment; magic [14].

У відповідь на таку розбіжність значень (одні словники виділяють 3, інші – чотири дефініції) було прийнято рішення врахувати тільки найбільш частотні і значущі дефініції.

Отримані в ході дефініційного аналізу дані можна розмістити в таблиці. За основу нами були взяті дані з семи тлумачних загальних словників англійської мови, видані протягом 1913–2010 років, цифрами позначається порядок проходження словникових значень в кожному з лексикографічних джерел. В дійсності, значення, вказані в таблиці, є абстрагованими узагальненими ознаками, виділеними шляхом індукції на основі дослідження представницького обсягу посібників лексикографічного характеру:

- 1) magic, spell, bewitchment, enchantment;
- 2) attractive exciting appearance / quality of smth.; romantic charm;
- 3) a person's beauty or attractiveness.

Dictionary Definition	ODEL	WNWCD	CALD	AHDEL	WICI	RHKWCD	LDCE
magic, spell, bewitchment, enchantment	2 (archaic)	1 (archaic)	–	2 (archaic)	1 (archaic)	2	–
attractive exciting appearance/ quality of smth.; romantic charm	1	2	1	1	2	1	1
a person's beauty or attractiveness		–			–	–	–

Загалом, область денотативних характеристик іменника *glamour* охоплює світ спостережуваний, тобто все те, що сприймається зором і сприйняття чого приносить естетичну насолоду. Як наприклад в книзі "Edie : American Girl" – відома біографія, написана Жаном Штайном, головна героїня Еді Седжвік описується як аристократична та гламурна дівчина, яка своєю привабливістю зачаровувала всіх на своєму шляху. Вербально це актуалізується у наступному прикладі:

"She couldn't really cope with the day-to-day reality, and she always needed to have friends who understood that. Edie provided the **glamour**, you see, and the *glitter* ... when she walked into some place, the whole room turned. And if they didn't, she'd do something in the next twenty second that would make them. She'd giggle or she'd dance and spin around" [23, 176].

Невербальне втілення гламуру можна знайти в ілюстрованих журналах моди:

[22]

На фотографіях елементами гламурного життя 60-х років виступають чорна міні-сукня, масивні прикраси, яскравий макіяж (підводка для очей, помада насиченого кольору), а також куріння та вживання алкоголю – все це викликало неабиякий захват у публіки. Еді була світською левицею, моделлю, актрисою, яка постійно перебувала в оточенні великої кількості людей. Її коротко підстрижене волосся платиного кольору та очі підведені

чорним олівцем бездоганно доповнюють її гламурний образ, який завжди викликав естетичну насолоду.

У результаті проведеного нами аналізу лексикографічних джерел, друге (*attractive exciting appearance / quality of smth.; romantic charm*) і третє (*a person's beauty or attractiveness*) значення у словниках часто не розділяються: "an attractive or exciting quality that makes certain people or things seem appealing" [14], "the special excitement and attractiveness of a person, place or activity" [10], "exciting or mysterious attractiveness usually associated with striking physical beauty, luxury, or celebrity" [9].

В асоціативних тезаурусах англійської мови (див. [18], [17], [11], [16]), наведено ряд слів, які співвідносяться з лексемою *glamour* і які об'єднують ті когнітивні ознаки, які характеризують основні, найбільш важливі риси концептуалізованого явища. Іменники, які асоціативно пов'язані зі словом *glamour*, мож- на умовно і приблизно розподілити за такими групами:

Чарівність, привабливість, зовнішня краса	Момент впливу на людину (заманювання, спокуювання, примушення)	Загадковість
Charm (enchantment), allure (lure, allurement), appeal, fascination, attraction (attractiveness), beauty, grace, charisma, magnetism, dazzle	razzle-dazzle, inveiglement, temptation, tantalization, enticement, blandishment, cajolery, inducement, prestige	magic, mystery, spell, sorcery, witchcraft (witchery, bewitchment)

Згідно з наведеною таблицею можна стверджувати, що обов'язковим компонентом для всіх трьох груп є наявність зовнішніх характеристик, моменту впливу на людину, відповідної думки про когось/щось, опис ситуації.

Отже, аналіз сучасних тлумачень імені *glamour* дозволяє зробити висновок, що незважаючи на тривале існування лексеми *glamour* в англійській мові та культурі, його ядро залишається незмінним, а всі наступні значення слова *glamour* як би "на- низані" на первинне (magic, spell, bewitchment, enchantment). Мі-

фологічний початок відіграє важливу роль в структуруванні лексеми, саме тому одне з перших значень слова *glamour* в англійській мові, яке автори багатьох словників фіксують як застаріле (archaic), виявляється визначальним при формуванні сучасного інформаційного змісту. Емілі Сміт у своїй статті "Glamour's false charm" описує своє власне бачення гламуру : "...glamour colors the way we see the world and changes how we want to experience it. The promise it offers—an escape from the ordinary business of life, communion with beauty, and transcendence—is intoxicating. But it is also dangerous and deceitful. Glamour glosses over reality and presents a picture of how life ought to be. When we try to collect on its false promise, we get in trouble" [8]. Спираючись на таке тлумачення, не дивно, що в структурі лексеми *glamour* переважають ознаки ілюзорності й оманливості, які мають магічне забарвлення.

Таким чином, у зв'язку з багатозначністю слова *glamour* в мовній свідомості формується його досить розмитий, нечіткий образ. Лексема *glamour* виявляється семантично складною мовною одиницею з абстрактним значенням. У сучасному західному суспільстві сформувався особливий культурний тренд, що описується за допомогою лексеми *glamour*, отже можна припустити, що для носіїв англійської мови існує і концепт GLAMOUR, тому перспективним напрямом нашого дослідження може бути проведення концептуального аналізу лексеми *glamour*, опис її етимології, ключових слів, асоціативного поля та історико-культурного фону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабушкин А. П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка. – Воронеж : Издательство Воронежского государственного университета, 1996. – 104 с.
2. Карасик В. И. Языковые ключи / В. И. Карасик. – М. : Гнозис, 2009. – 406 с.
3. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – М.: Гнозис, 2004. – 390 с.
4. Пименова М. В. Методология концептуальных исследований / М. В. Пименова // Антология концептов под ред. В. И. Карасика, И. А. Стернина. – Волгоград: "Парадигма", 2005. – Т. 1. – 352 с.
5. Руссо М. От "грамматики" до "гламура" – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа : <http://www.mith.ru>

6. *Limburg P. R.* Stories behind words / P. R. Limburg. – New York : The H.W. Wilson Company, 1986. – 288 p.
7. *Ramsay A.* The gentle shepherd: a pastoral comedy / A. Ramsay. – London : George Cawthorn, British Library, Strand, 1796. – 120 p.
8. *Smith E. E.* Glamour's false charm – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://www.newcriterion.com/articles.cfm/Glamour-s-false-charm-7773>

ЛЕКСИКОГРАФІЧНІ ДЖЕРЕЛА

1. American Heritage Dictionary of the English Languages / by Bantam Dell. – 4th edition. – New York : A division of Random House, Inc., 2004. – 951 p.
2. Cambridge Advanced Learner's Dictionary / edited by E. Walter. – second edition. – Cambridge : Cambridge University Press, 2005. – 1572 p.
3. Collins English Thesaurus – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english-thesaurus/glamour?showCookiePolicy=true>
4. Longman Dictionary of Contemporary English / edited by Delia Summers. – Harlow : Pearson Education Limited, 2001. – 1668 p.
5. Merriam-Webster's collegiate dictionary / by Merriam-Webster, Inc. – 11th ed. – Springfield : Merriam-Webster, Inc., 2006. – 1623 p.
6. Oxford Dictionary of English / edited by Catherine Soanes, Angus Stevenson. – 2nd ed. – Oxford : Oxford University Press, 2006. – 2088 p.
7. Random House Kernerman Webster's College Dictionary – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://www.kdictionaries-online.com /dictionarypage.aspx?applicationcode=18#&&DictionaryEntry=glamour&SearchMode=Entry>
8. Roget's II: the new thesaurus / by the editors of the American Heritage Dictionaries. – 3rd ed. – Boston : Houghton Mifflin Company, 2003. – 1200 p.
9. Roget's Thesaurus Alphabetical Index – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://www.thesaurus.com/browse/glamour>
10. Webster's Collegiate Thesaurus / by G. & C Merriam Company. – Springfield : G. & C. Merriam Company, 1976. – 944 p.
11. Webster's New World College Dictionary – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://www.yourdictionary.com/glamour#websters>
12. Webster's word histories / by Merriam-Webster, Inc. – Springfield: Merriam-Webster, Inc., 1989. – 526 p.
13. Wictionary, a wiki-based Open Content Dictionary – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <https://en.wiktionary.org/wiki/glamour>

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Edie Sedgwick photos – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: http://www.arts-wallpapers.com/people/edie_sedgwick/
2. *Stein J., Plimpton G.* Edie : American Girl / Jean Stein – New York, NY : Grove Press, 1994. – p. 176

Стаття надійшла до редакції 27.04.15

Є. В. Пастух, асп.
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко, г. Киев

**Семантический анализ лексемы *glamour* в английском языке
(на материале словарей дефиниций)**

*В статье осуществлен семантический анализ английской лексемы *glamour* на материале словарных определений с целью уточнения ее этимологии, выявления основных сем и значений. Описываются слова, которые ассоциативно соотносятся с лексемой *glamour*, делается попытка определить главные семантические компоненты лексем выявленных групп.*

Ключевые слова: лексема, дефиниционный анализ, семантическое значение, сема

E. Pastuch, PhD Student
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

**Semantic analysis of lexem "*glamour*" in English
(based on the dictionary definitions)**

*The author considers dictionary definitions of the English lexeme "*glamour*" in order to clarify its etymology, to identify its meanings and semes. The attempt is made to describe the related words associated with a given lexeme "*glamour*" and identify main components of lexemes of the identified groups.*

Keywords: *lexeme, definitional analysis, semantic meaning, seme.*

УДК: 81'255.4=162.1=161.2 П. Свенціцький

В. С. Пашковська, студ.
Институт філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДІВ ПАВЛИНА СВЕНЦІЦЬКОГО

У статті розглянуто перекладацький доробок письменника польсько-українського пограниччя Павлина Свенціцького. Головну увагу присвячено його перекладам повістей "Институтка" і "Чари" Марка Вовчка, "Маруся" Г. Квітки-Основ'яненка, домінантам розмовної мови у них, аспектам перекладності – неперекладності, пошукам потрібних лексичних еквівалентів, його коментарям і передмовам до окремих видань.

Ключові слова: *художній переклад, розмовна мова, адекватність, лексичний еквівалент.*

Заборона української мови, переслідування, репресії були протягом десятиліть основною перешкодою на шляху вільного розвитку українського слова, у тому числі в перекладі. Але в умовах Ав-